

OBSAH

I. svazek

ÚVODEM	str. 7
Sv. Augustin o svém díle	19

KNIHA I.

Předmluva	21
1. O protivnících jména Kristova, kterých barbari při plenění Města pro Krista ušetřili	22
2. Ze nikdy žádné války nebyly vedeny tak, aby vítězové šetřili poražených kvůli bohům těch, které přemohli	23
3. Jak nerozumná byla víra Římanů, že jim pomohou bůžkové Penati, kteří Troje uhlídati nedovedli	24
4. O Junonině asylu v Troji, který nezachránil před Řeky nikoho, a o basilikách apoštolů, které ostříhaly od barbarů všecky, kdo se do nich utekli	26
5. Co řekl Kato o obvyklém počínání nepřátel při vyvracení měst	27
6. Ze ani Římané v žádném z dobytých měst v jeho chrámech poražených nešetřili	28
7. Ze k ukrutenstvím při vyvracení Města došlo z válečné zvyklosti; že však skutky milosrdenství vzešly z moci jména Kristova	29
8. O výhodách a nevýhodách, které jsou dobrým i zlým obyčejně společné	30
9. Proč jsou dobří i zlí tresty stejně stíháni	32
10. Ze svatí při ztrátě časných statků o nic nepřijdou	35
11. O konci časného života, ať už delšího nebo kratšího	39

12. O pohřbu, jehož odepření křesťany o nic nepřipravilo	40
13. Proč se těla svatých pohřbívají	42
14. O svatých v zajetí, kde jim nikdy nechybělo božských útěch	44
15. O Regulovi, ve kterém máme příklad, jak lze zajetí podstoupit pro náboženství i dobrovolně, což však tomu ctiteli bohů prospěti nemohlo	44
16. Zda zprznění, které snad i zasvěcené panny v zajetí vytrpěly, mohlo bez souhlasu vůle porušit duševní ctnost	47
17. O dobrovolné smrti ze strachu před trestem nebo hanbou	47
18. O cizím a násilném smilstvu, které mysl trpí na znásilněném těle proti své vůli	48
19. O Lukrecii, která spáchala sebevraždu pro svoje zneuctění	50
20. Ze v Písmu není žádné místo, které by v kterékoli věci dávalo křesťanu právo k dobrovolné smrti	54
21. V kterých případech není zabití člověka zločinem vraždy	55
22. Zda sebevražda může být někdy projevem duševní síly	56
23. O případu Katona, který se usmrtil, nemohla snést Caesarova vítězství	58
24. Ze v té ctnosti, kterou Regulus předčil Katona, mnohem více vynikají křesťané	59
25. Ze se nemáme vyhýbat hříchu hříchem	60
26. Z jakého asi důvodu došlo podle naší víry ke skutkům nedovoleným, které svatí zřejmě vykonali	61
27. Zda lze sáhnouti k dobrovolné smrti, aby se člověk vyhnul hříchu	63
28. Proč Bůh dopustil, aby chtěl nepřítel hřešil proti tělům zdrženlivých	65
29. Co mají Kristovi následovníci odpovídati nevěřícím, když jim předhazují, že jich Kristus před zběsilostí nepřítel nezachránil	67
30. Jak nečestným blahobytem by chtěli oplývat lidé, kteří žalují na křesťanské časy	68

31. Kterými neřestmi postupně vzrůstala římská panstvíchtivost	69
32. O zavedení divadelních her	70
33. O neřestech Římanů, kterých ani vyvrácení rodného města nenapravilo	71
34. O Boží dobrotivosti, která zkázu Města zmírnila	72
35. O dítkách církve, skrytých mezi bezbožníky, a o nepravých křesťanech uvnitř církve	73
36. Které věci budou rozebrány v následující knize	74

KNIHA II.

1. O míře, která je při rozpravě nezbytná	76
2. O tom, co bylo vyloženo v prvním svazku	77
3. Doklady z dějin ukáží, které útrapy postihly Římany v dobách mnohobožství, dokud se nerozmohlo křesťanské náboženství	79
4. Ze polytheisté od svých bohů nikdy nedostali mravních příkazů a že je uctívali nadměru ohavnými obřady	79
5. O oplzlostech, jimiž byla od svých ctitelů uctívána matka bohů	81
6. Ze pohanští bohové nikdy nedali posvátný mravní řád	82
7. Ze objevy filosofů jsou bez božského schválení neúčinné, jelikož na člověka, nakloněného ke zlému, působí více skutky bohů než úvahy lidí	83
8. O divadelních hrách, které bohy předváděním jejich neřestí neurážejí, nýbrž získávají	85
9. Jak staří Římané omezovali volnost básníků, kterým Řekové přáli svobody, držíce se úsudku bohů	86
10. Jak prohnány škůdci byli démoni, chtějící, aby se ličily jejich zlé skutky, ať už skutečné nebo domnělé	87
11. U Řeků byli herci přijímáni do státní služby, protože by lidé neprávem pohrdali těmi, kdo usmířují bohy	88
12. Ze Římané měli lepší mínění o sobě než o svých bozích, když odepřeli básníkům takovou volnost vůči lidem, jakou jim dali vůči bohům	90

13. Římané měli pochopiti, že nejsou hodni božského kultu jejich bozi, vyžadující si pocty skrze nemravné hry	91
14. Platon, který v dobře zřízeném státě nedával místa básníkům, byl lepší nežli tito bohové, kteří chtěli být uctíváni divadelními hrami	93
15. Ze si Římané některé kulty nezavedli z rozumného důvodu, ale ze strasti	95
16. Ze kdyby se bohové nějak starali o spravedlnost, měli Římané dostat mravní předpisy spíše od nich, než si vypůjčovat zákony od jiných lidí	96
17. O únosu Sabineek a o jiných bezprávích, jaká v římské obci bujela i za vychvalovaných časů	97
18. Jaké byly podle Sallustiových dějin mravy Římanů, kdykoliv je zkrušil strach nebo jim bezpečí dalo volnost	99
19. O hněbě římského státu, dokud Kristus neodstranil kult bohů	102
20. Jakému štěstí by se chtěli těšit a v jakých mravech by chtěli žít lidé, kteří žalují na křesťanské časy	103
21. Jaké bylo Ciceronovo mínění o římském státě	105
22. Ze se římské bohové nikdy nestarali o to, aby mravní zkáza stát nezahubila	109
23. Ze proměny pomíjejících hodnot nezávisí na přízni nebo zášti démonů, nýbrž na rozhodování pravého Boha	111
24. O skutečích Sully, zřejmě podporovaného demony	114
25. Jak velice ponoukají zlí duchové lidi k nectnosti, zasahující při páchaní zločinů zdánlivě božskou autoritou svého příkladu	116
26. O tajných naučeních démonů, týkajících se mravního života, zatím co při jejich obřadech se veřejně učilo špatnostem	119
27. Za jakého rozvratu veřejné kázně zasvětili Římané svým bohům oplzlé hry, aby si je usmířili	121
28. O blahodárnosti křesťanského náboženství	122
29. Výzva k Římanům, aby zanechali kultu bohů	123

KNIHA III.

1. O protivěnstvích, kterých se zlí bojí výhradně a kterým byl svět za mnohobožství vždycky vystaven	126
2. Zdali bohové, ctění stejně u Římanů i u Řeků, měli důvody, aby nechali vyvrátit Troju	127
3. Ze bohům nemohlo vadit Paridovo cizoložství, protože mezi nimi bylo podle pověsti velice časté	128
4. O náhledu Varronově, že je užitečné, aby se lidé vydávali za potomky bohů	129
5. Náhled, že bohové trestali Paridovo cizoložství, neobstojí, když je netrestali na Romulově matce	130
6. O bratrovraždě Romulově, kterou bohové nechali bez trestu	131
7. O vyvrácení Ilia, které zbořil Mariův vojevůdce Fimbria	132
8. Zda měl být Řím svěřen ilijským bohům	134
9. Zda je věrohodno, že pověstný mír za krále Numy byl darem bohů	134
10. Zda bylo žádoucí, aby římská říše rostla takovými lítými válkami, když mohla zůstat v klidu a bezpečí s těmi snahami, jaké kvetly za Numy	136
11. O soše Apollona Kumského, jež prý pláčem předpověděla porážku Řeků, kterým pomoci nemohla	138
12. Jak mnoho bohů si Římané přibrali mimo ustanovení Numova a jak jim jejich vysoký počet nebyl nic platen	139
13. Jakým právem či jakou smlouvou dosáhli Římané prvních manželských svazků	140
14. O bezbožné válce, kterou Římané vypověděli Albě, a jak dosáhli vítězství z panstvíchtivosti	143
15. Jaký byl život i konec římských králů	147
16. O prvních římských konsulech, z nichž jeden druhého vypudil z vlasti a brzy sám, napáchav nejohrovnější vraždy, zahynul, proboden nepřitelem, jehož probodl navzájem	151

17. Jakými strastmi byl římský stát sužován po zavedení konsulského úřadu, aniž mu pomáhali bohové, které ctíl	153
18. Jak vážné porážky sklíčily Římany za punských válek, zatím co marně vzývali bohy o pomoc	158
19. O ničivé druhé punské válce, která vyčerpala síly obou stran	161
20. O záhubě Saguntských, jimž římstí bohové nepomohli, ač krváceli pro přátelství k Římanům	163
21. Jak nevděčná byla římská obec Scipionovi, svěmu osvoboditeli, a jaký byl způsob jejího života v době, za které ji Sallustius líčí jako nejlepši	165
22. O nařízení Mithridatově, aby byli pobiti všichni římstí občané, meškající v Asii	168
23. O vnitropolitických zlech, která zmítala římským státem, a o předcházejícím znamení, které spočívalo ve zdivočení všech domácích zvířat	168
24. O občanské roztržce, kterou vyvolaly grachkovské vzpoury	169
25. O chrámu Svornosti, postaveném z usnesení senátu na místě vzpour a vražd	170
26. O rozmanitých válkách, které nastaly po založení chrámu Svornosti	171
27. O občanské válce mezi Mariem a Sullou	172
28. Jak to bylo s vítězstvím Sullovým, které mělo ztrestat Mariova ukrutenství	173
29. Srovnání gotského vpádu s porážkami, jež Římané utrpěli od Gallů nebo od původců občanských válek	175
30. O dlouhé řadě těžkých a úmorných válek, které předcházely Kristovu příchodu	176
31. Jak drze přičítají současné pohromy Kristu ti lidé, kterým se zapovídá ctít bohy, ačkoli za dob jejich kultu přišly tak obrovské katastrofy	178

KNIHA IV.

1. O obsahu prvního svazku	181
2. O obsahu druhé a třetí knihy	182

3. Zdali rozsáhlost říše, které se dosahuje jenom válkami, mají počítat mezi svoje statky lidé moudří nebo šťastní	184
4. Kterak vláda bez spravedlnosti je podobna lupičské tlupě	186
5. O uprchlých gladiátorech, jejichž moc neměla daleko do hodnosti královské	187
6. O chtivosti krále Nina, který se první pustil do války se sousedy, aby rozšířil své panství	188
7. Zda pozemská království jsou při svém vzestupu nebo úpadku podporována nebo opouštěna pomocnými božstvy	189
8. Kterým bohům přičítají Římané vzrůst nebo zachování své říše, když se stěží odhodlali svěřit jednotlivým ochranu jednotlivých věcí	191
9. Zda se rozsáhlost a dlouhé trvání říše mělo připisovat Jovovi, kterého jeho ctitelé považují za nejvyššího boha	193
10. Jakých názorů byli lidé, kteří ustanovili nad různými částmi světa rozličné bohy	194
11. O mnoha bozích, kteří podle učenějších pohanů jsou jeden a týž Juppiter	197
12. O názoru, že Bůh je duší světa a svět Božím tělem	200
13. O těch, kteří prohlašují za částky Boha pouze rozumné živočichy	201
14. Ze růst říší není vhodno připisovat Jovovi, protože Victoria by na to dílo stačila sama, je-li bohyní, jak oni myslí	202
15. Zda je myslitelné, že by dobří chtěli vládnouti většímu prostoru	202
16. Proč přidělili Římané každé jednotlivé věci a každému ději boha, ale svatyni Pokoje umístili za branami	204
17. Zda i Victoria měla být pokládána za bohyni, když nejvyšší moc náleží Jovovi	205
18. Kterak vyznavači bohyně Blaženosti a Štěstěny od sebe tyto dvě bohyně rozeznávají	205
19. O ženské Štěstěně	207

20. O Ctnosti a Věrnosti, které pohané poctili svatyněmi a obětmi, pomíjejíce ostatní ctnosti, které měly být uctívány právě tak, když už oněm bylo božství připisováno právem	208
21. Ze se mohli spokojit alespoň Ctností a Blažeností, když už nedospěli k poznání Boha jediného	209
22. O bohoslužebné vědě, kterou Varro, jak se honosí, daroval Římanům	211
23. O Blaženosti, které Římané, ctitelé mnoha bohů, dlouho božskou úctu neprokazovali, ač postačila sama za všechny	212
24. Jakým způsobem hájí pohané toho, že mezi bohy uctívají i božské dary	216
25. O jediném Bohu, jenž má být uctíván výhradně, jehož jméno sice není známo, ale kterého poznáváme jako dárce blaženosti	217
26. O divadelních hrách, jejichž provozování si bozi na svých ctitelích vynutili	218
27. O trojím druhu bohů, jak o nich pojednal velekněz Scaevola	220
28. Zda uctívání bohů přispělo Římanům k získání a rozšíření panství	222
29. Jak falešné bylo znamení, jímž prý byla předpověděna síla a trvání římské říše	223
30. K jakému úsudku o pohanských bozích se přiznávají i jejich vyznavači	225
31. O názorech Varrona, který lidové představy odsoudil a soudil, že má být uctíván jeden Bůh, ačkoliv k poznání pravého Boha nedošel	227
32. Pro který zdánlivý užitek si státníci přáli, aby v poddaných národech falešné náboženské představy zůstaly	229
33. Ze v plánu a moci pravého Boha jsou určeny doby všem králům i královstvím	230
34. O království židovském, které bylo zřízeno a chráněno jediným a pravým Bohem tak dlouho, dokud setrvali v pravém náboženství	230

KNIHA V.

Předmluva	235
1. Ze příčina římské světovlády i všech panství není nahodilá a nezávisí na postavení hvězd	235
2. O stejném i nestejném zdravotním stavu dvojčat	235
3. O důkazu, který si v otázce dvojčat odvodil z hrnčířského kruhu matematik Nigidius	237
4. O blížencích Esauovi a Jákobovi, kteří se navzájem značně lišili povahou i skutky	238
5. Co usvědčuje astrology, že se věnují pavědě	239
6. O dvojčatech různého pohlaví	241
7. O volbě dne pro ženitbu či pro sázení nebo setí na poli	243
8. O těch, kteří neříkají „osud“ postavení hvězd, nýbrž řetězci příčin, závisícím na Boží vůli	245
9. O Božím předzvěděním a o svobodné lidské vůli; proti výměru Ciceronovu	246
10. Zda lidskou vůli ovládá nějaká nutnost	253
11. O všeobecné prozřetelnosti Boží, jejíž zákony zahrnují všechno	255
12. Pro které ctnosti si starí Římané zasloužili, aby pravý Bůh dával vzrůst jejich říši, ačkoliv ho neuctívali	256
13. O slávychtivosti, která je sice vadou, ale je pokládána za ctnost, protože brzdí vady větší	262
14. Ze touhu po lidské chvále jest vyhladiti, protože všechna sláva spravedlivých jest v Bohu	264
15. O časné odplatě, kterou Bůh odměnil Římany za dobré mravy	266
16. O odměně svatých příslušníků věčné obce, kterým římské ctnosti přinášejí užitek jako vzory	267
17. Jaké bylo ovoce římských válek a jaký znamenaly přínos pro poražené	267
18. Jak daleci mají být křesťané povýšenosti, učinili-li něco z lásky k věčné vlasti, když Římané vykonali tak veliké skutky pro lidskou slávu a pro obec pozemskou	269
19. Čím se navzájem liší slávychtivost a panstvíchtivost	275

20. Jest stejně hanebné, slouží-li ctnosti lidské slá- vě nebo tělesné rozkoši	278
21. Ze římská říše byla v plánu Boha, od něhož po- chází všechna moc a jehož prozřetelnost řídí všecko	280
22. Ze trvání i výsledek válek závisí na Božím úradku	281
23. O válce, ve které gotský král Radagaisus, vy- znavač démonů, byl v jediném dni se svou ohromnou armádou přemožen	283
24. Jaká a jak pravá je blaženost křesťanských cí- sařů	285
25. O úspěších, které Bůh propůjčil křesťanskému císaři Konstantinovi	286
26. O víře a zbožnosti císaře Theodosia	287

KNIHA VI.

Předmluva	292
1. O názoru, že bozi nejsou uctíváni pro život ve- zdejší, nýbrž pro věčný	295
2. Jak asi smýšlel Varro o pohanských bozích, když odhalil takové jejich druhy a obřady, že by jim byl prokázal větší čest, kdyby o nich byl pomlčel vůbec	297
3. Jak rozdělil Varro svoje knihy „O starožitnos- tech věcí lidských i božských“	299
4. Ze podle Varronova rozboru jsou u polytheistů věci lidské starší než božské	300
5. O třech druzích náboženství podle Varrona, t. j. o báječném, přirozeném a občanském	305
6. O náboženství mythickém, t. j. báječném, a o občanském; proti Varronovi	306
7. O podobnosti a shodě náboženství báječného s občanským	309
8. Jaké výklady přirozené soustavy podali pohan- ští učenci na obranu svých bohů	313
9. O úkolech jednotlivých bohů	315
10. O svobodomyšlnosti Seneky, který kárá státní náboženství důrazněji než Varro báječné	320
11. Jak pohlížel Seneka na Židy	324

12. Ze po odhalení lichosti pohanských bohů je ne- pochybné, že věčný život nemohou poskytnouti nikomu, když nepomáhají ani v životě časném	325
---	-----

KNIHA VII.

Předmluva	327
1. Zda snad je možno naléztí božství mezi bohy vyvolenými, když se ukázalo, že ho není v sou- stavě občanské	327
2. Kterí jsou bozi vyvolení a zda jsou vyloučeni z úkonů nižších božstev	329
3. Ze nelze ukázat na žádný důvod, proč byli ně- kteří bohové vybráni, neboť řadě bohů nižších se přičítají funkce významnější	330
4. Ze se lépe zachovali k nižším bohům, které ne- snižují žádnými pomluvami, než k vyvoleným, u nichž oslavují takové veliké hanebnosti	334
5. O tajném učení pohanů a o přirozené soustavě	335
6. O náhledu Varronově, že Bůh je duší světa, který však má ve svých částech rozličné duše, jejichž přirozenost je božská	337
7. Bylo-li rozumné, rozlišovat Januse a Termina jako dvě božstva	338
8. Proč Janusovi ctitelé vytvořili jeho obraz se dvěma obličejí, ba také se čtyřmi	340
9. O moci Jovově a jeho srovnání s Janusem	344
10. Je-li správné rozlišovat Januse a Jova	344
11. O příjmeních Jovových, která nepatří mnoha bohům, nýbrž jednomu a témuž	346
12. Ze se Juppiter nazývá i Pecunia	347
13. Ze výklady o osobě Saturnově a Geniově nás poučí, že oba dva jsou jediným Jovem	348
14. O úkolech Merkura a Marta	349
15. O některých hvězdách, kterým dali pohané jmé- na svých bohů	351
16. O Apollonovi a Dianě a ostatních vybraných bozích, kteří u nich platili za části světa	352
17. Ze i sám Varro označil svoje náhledy o bozích za nejisté	352

18. Co je pravděpodobnější příčinou, že se rozmohl pohanský blud	354
19. O výkladech, jimiž se odůvodňuje Saturnův kult	354
20. O mysteriích eleusinské Cerery	356
21. O hanebných obřadech, jež byly konány ke cti Liberově	357
22. O Neptunovi, Salacii a Venilii	358
23. O zemi, kterou Varro prohlašuje za bohyni, jelikož onen duch světa, ve kterém vidí boha, proniká i tuto nejnižší část svého těla a uděluje jí božskou moc	359
24. O významu příjmení Telluriňých, která sice znamenají mnoho věcí, ale neměly utvrzovat víru v mnoho bohů	362
25. Jaké vysvětlení si našli učení řečtí mudrci pro vykleštění Attidovo	365
26. O ohavnosti kultu Veliké Matky	366
27. O výmyslech přírodních filosofů, kteří ani nectí pravé božství ani nepěstují bohoslužbu takovou, jaká pravému božství přísluší	368
28. Že Varronova theologická nauka je plna rozporů	370
29. Ze za vším, za čím přírodní filosofové spatřovali svět a jeho části, měli spatřovat jediného pravého Boha	372
30. Kterak pravá víra rozlišuje Tvůrce od tvorů, tak aby místo jednoho nebylo ctěno bohů tolik, kolik je činností jednoho původce	372
31. Kterých zvláštních dobrodiní Božích požívají následovníci pravdy, nemluvě o jeho obecné štědrosti	374
32. Ze tajemství vykoupení Kristova nebylo tajno žádnému předchozímu údobí a že bylo povždy prorokováno rozličnými znameními	375
33. Ze pouze pomocí křesťanského náboženství mohla být odhalena šalba zlovolných duchů, radujících se z lidského bludu	375
34. O knihách Numy Pompilia, které dal senát spálit, aby nevešly ve známost příčiny obřadů, v nich zaznamenané	377
35. O věštění z vody, jímž se Numa nechal ošálit, vida v ní jakési obrazy démonů	378

KNIHA VIII.

1. O otázce přirozeného náboženství, které budeme rozbírat s významnějšími a hlubšími filosofy	381
2. O dvou filosofických školách, t. j. o italské a ionské, a o jejich zakladatelích	382
3. O učení Sokratově	384
4. O vynikajícím Sokratově žákovi Platonovi, který rozdělil celou filosofii ve tři části	386
5. Že o theologii je záhodno se přiti nejspíše s platoniky, jejichž názory zaslouží přednosti před zásadami ostatních filosofů	388
6. O názorech platoniků v tom oboru filosofie, kterému se říká filosofie přírodní	391
7. Oč větší přednosti nad ostatní zasluhují platonikové v logice, t. j. v racionální filosofii	
8. Že i ve filosofii morální mají prvenství platonikové	394
9. O té filosofii, která se přiblížila pravdě křesťanské víry	396
10. Jakou přednost má před filosofickými soustavami křesťanská víra	397
11. Odkud měl Platon to poznání, jímž se přiblížil křesťanskému vědění	399
12. Že i platonikové, ač o jediném pravém Bohu smýšleli správně, přece byli pro vzdávání obětí bohům	401
13. O Platonově názoru, že bohové nejsou leč dobří a příznivci ctností	402
14. O názoru, že rozumné duše jsou trojího druhu, t. j. v nebeských bozích, ve vzdušných démontech a v pozemských lidech	404
15. Že ani pro svá vzdušná těla ani pro svá vyšší sídla démoni ještě nestojí nad lidmi	406
16. Co soudil platonik Apuleius o mravech a skutcích démonů	408
17. Zdali je důstojné, aby člověk uctíval duchy s takovými vadami, od jakých se má oprostit	410
18. Jaké je to náboženství, které učí lidi užívat démonů jako prostředníků, aby byli doporučeni dobrým bohům	412

19. O bezbožnosti kouzelnictví, které stojí pod ochranou zlých duchů	413
20. Je-li hodno víry, že se dobří bohové stýkají raději s démony než s lidmi	415
21. Zda bozi užívají démonů jako posluš a tlumočnicků, nevědouce, že jsou od nich klamáni, či zda to chtějí	416
22. Ze ctění démonů musí být zavrženo; proti Apuleiovi	419
23. Co soudil Hermes Trismegistos o modloslužebnictví a odkud mohl vědět, že egyptské pověry vyhynou	420
24. Kterak Hermes vyznal blud svých předků, nad jehož budoucím odstraněním truchlil	424
25. Co mohou mít lidé společného se svatými anděly	429
26. Ze celé pohanské náboženství se točilo kolem nebožtíků	430
27. Jakým způsobem uctívají křesťané svoje mučedníky	433

KNIHA IX.

1. Ke kterému bodu dospěla rozprava doposud a co musíme rozebrati ve zbývající části otázky	436
2. Zdali je mezi demony, nižšími než bohové, nějaká skupina dobrých, za jejichž přispění by lidská duše mohla dojíti pravé blaženosti	437
3. Co připisuje Apuleius démonům, kterým sice rozum neupírá, ale kterým nepřikládá žádnou ctnost	438
4. Jaký je názor peripatetiků a stoiků o duševních vášních	439
5. Ze vášně, které doléhají na křesťanské duše, nestrhují k neřesti, nýbrž cvičí ve ctnosti	445
6. Kterými vášněmi jsou podle Apuleia zmítáni démonové, kteří prý svým přispěním pomáhají lidem u bohů	444
7. Ze podle platoniků byli bozi básnickými smyslenkami očerněni, že prý proti sobě bojovali jako stoupenci různých stran, ačkoli takoví jsou démoni, ne bohové	445

8. O nebeských bozích a vzdušných démonech i pozemských lidech podle výměru platonika Apuleia	447
9. Zdali člověk může získat přízeň nebeských bohů prostřednictvím démonů	449
10. Ze podle mínění Plotinova jsou lidé ve smrtelném těle méně nešťastní než démoni ve věčném	450
11. O mínění platoniků, že lidské duše po opuštění těl jsou demony	451
12. O třech protichůdných vlastnostech, kterými se podle platoniků liší přirozenost démonů i lidí	451
13. Kterak démoni, jestliže nejsou ani nešťastní jako lidé, ani blažení jako bozi, mohou být mezi obojími uprostřed, nemajíce společenství ani s jedněmi ani s druhými	453
14. Zda lidé, jsouce smrtelní, mohou být šťastni pravou blažeností	456
15. O prostředníku mezi Bohem a lidmi, člověku Kristu Ježíši	456
16. Zdali platonikové tvrdili důvodně, že nebeští bohové, vyhýbající se pozemskému poskvrnění, neobcují s lidmi, kterým dopomáhají k náklonnosti bohů démoni	459
17. K dosažení blaženého života, spočívajícím v účastenství na nejvyšším dobru, nepotřebují lidé takového prostředníka, jako je démon, ale takového, jakým jest jediný Kristus	462
18. Ze lstiví démoni, slibující svou přímlovou cestu k Bohu, usilují o to, aby lidi od cesty pravdy odvrátili	465
19. Ze jména démonů se už ani u jejich ctitelů neužívá na označení něčeho dobrého	464
20. Jaké je to vědění, na které jsou démoni pyšní	465
21. Jakým způsobem chtěl být Pán od démonů poznán	466
22. Jaký je rozdíl mezi věděním svatých andělů a věděním démonů	467
23. Ze se pohanským bohům neprávem přikládá jméno bohů, které je přece podle božských Písem společné svatým andělům se spravedlivými lidmi	468

1. Ze i podle platoniků dává pravou blaženost andělům i lidem jediný Bůh; že však je dlužno zkoumat, zdali ti, kteří podle nich mají být právě proto uctívání, chtějí, aby se obětovalo pouze jednomu Bohu, nebo také jim	472
2. Co soudil platonik Plotinus o osvětlení shůry	476
3. O pravém uctívání Boha, od něhož se platonikové odchýlili, ačkoliv tvůrce veškerenstva poznali, a prokázali božskou poctu andělům dobrým i zlým	477
4. Ze oběť náleží jedinému pravému Bohu	479
5. O obětech, kterých Bůh nevyžaduje, ale které chtěl na znamení toho, čeho vyžaduje	480
6. O pravé a dokonalé oběti	482
7. Ze svatí andělé nás milují takovým způsobem, že z nás chtějí mít ctitele jediného pravého Boha, nikoli svoje	484
8. O zázracích, kterými ráčil Bůh také skrze anděly ověřiti svoje sliby, aby posílil víru zbožných	485
9. O nedovolených kouzlech při uctívání démonů, jimiž se obírá platonik Porfyrius, s něčím souhlasí a něco jaksí zavrhuje	487
10. O theurgii, která klamně slibuje duším očistu pomocí vzývání démonů	490
11. O Porfyriově listu egyptskému Anebontovi, ve kterém prosí o poučení stran různosti démonů	491
12. O zázracích, které koná pravý Bůh skrze svaté anděly	495
13. O neviditelném Bohu, který se často ukázal viditelně, ne ve své podstatě, ale v podobě, jakou mohli vidoucí snést	497
14. Ze má být uctíván jediný Bůh nejen pro dobrodiní věčná, ale i pro časná, protože všemi vládne jeho prozřetelnost	498
15. Kterak svatí andělé slouží Boží prozřetelnosti	499
16. Zdali stran docílení blaženého života máme věřiti těm andělům, kteří pro sebe žádají božské pocty, či naopak těm, kteří nevyžadují posvátnou bohoslužbu pro sebe, ale pro jediného Boha	500

17. O arše úmluvy a o zázračných znameních, která učinil Bůh na utvrzení autority Zákona a zaslíbení	504
18. Proti těm, kteří ve věci zázraků, vychovávajících Boží lid, upírají církevním knihám věrohodnost	506
19. Který je původ viditelné oběti, která má být podle pravého náboženství přinášena jedinému pravému a neviditelnému Bohu	507
20. O nejvyšší pravé oběti, kterou se stal sám prostředník mezi Bohem a lidmi	509
21. O míře moci, udělené démonům, aby ve snášení muk byli oslaveni svatí — kteří nezvítězili nad vzdušnými duchy skrze obětování jim, nýbrž svým přebýváním v Bohu	509
22. Odkud mají svatí moc proti démonům a odkud mají pravé očistění srdce	511
23. O počátcích, které podle platoniků mohou duši očistit	512
24. O jediném a pravém počátku, který výhradně očišťuje a obnovuje lidskou přirozenost	513
25. Ze všichni svatí i za dob Zákona i za dřívějších věků byli ospravedlněni v tajemství a víře Kristově	515
26. O nedůslednosti Porfyria, jenž kolísal mezi poznáním pravého Boha a uctíváním démonů	518
27. O Porfyriově bezbožnosti, jež předčila i blud Apuleiův	520
28. Které názory zaslepily Porfyria tak, že nemohl poznat pravou moudrost, již jest Kristus	523
29. O vtělení Pána našeho Ježíše Krista, které se bezbožní platonikové stydí uznati	524
30. Jak mnoho z nauky Platonovy Porfyrius zamítl a rozdílně od něho opravil	529
31. Proti důkazu platoniků, že lidská duše je prý souvěčná s Bohem	531
32. O všeobecné cestě k osvobození duše, kterou Porfyrius špatně hledal a nenašel a kterou otevřela jen křesťanská milost	533

1. O té části díla, ve které začneme líčiti počátky i konce obcí, t. j. nebeské a pozemské 540
2. O poznání Boha, k jehož poznání nikdo z lidí nemůže dojít jinak, než skrze prostředníka mezi Bohem a lidmi, člověka Krista Ježíše 541
3. O hodnověrnosti kanonického Písma, vnučného božským Duchem 543
4. O stvoření světa, které se nestalo mimo čas, ani nebylo ustanoveno novým úradkem Božím, jako by Bůh chtěl něco, co předtím nechtěl 544
5. Ze se nemá uvažovat o nekonečných časových rozměrech před světem, zrovna jako ani o nekonečných rozměrech prostorových mimo svět, jelikož právě jako před ním žádných časů nebylo, tak ani mimo něj není žádných míst 546
6. Ze stvoření světa i času má jediný počátek a že jedno nepředchází druhé 548
7. Jaké byly první dny, které prý měly večer i ráno ještě dříve, než bylo stvořeno slunce 549
8. Který a jaký si máme myslit Boží odpočinek, ve kterém si po pracích šesti dnů sedmého dne odpočinul 551
9. Jak máme podle božských svědectví pohlížeti na stvoření andělů 552
10. O jednoduché a neproměnné Trojici Boha Otce i Boha Syna i Boha Ducha svatého, jediného Boha, u něhož není ničím jiným vlastnost a něčím jiným podstata 555
11. Zda máme věřiti, že té blaženosti, kterou svatí andělé od svého počátku vždycky měli, byli účastni i ti duchové, kteří v pravdě nevytrvali 558
12. Srovnání blaženosti spravedlivých, kteří ještě nedostali odměny božského zaslíbení, s blažeností prvních lidí v ráji před hříchem 560
13. Zdali všichni andělé byli stvořeni na stejném stupni blaženosti tak, že ti, kteří potom padli, nemohli o svém budoucím pádu vědět, a že ti, kteří vytrvali, byli po zkáze padlých předem uvědoměni o svém vytrvání 561

14. Jakým mluvním obratem bylo řečeno o ďáblu, že v pravdě nevytrval, protože v něm pravdy není 563
15. Jak se má rozuměti slovům: „Od počátku ďábel hřeší“ 564
16. O stupních a rozdílech mezi tvory, které hodnotí jinak zjištná užitečnost a jinak rozumový řád 565
17. Ze vada zloby není přirozeností, nýbrž proti přirozenosti, pro kterou není příčinou hříchu Stvořitel, nýbrž vůle 566
18. O kráse veškerenstva, kterou dík Božímu uspořádání činí protiklad protiv ještě skvělejší 567
19. Jak asi máme rozuměti slovům Písma: „Oddělil Bůh světlo od tmy“ 568
20. O tom, co bylo řečeno po oddělení světla od tmy: „A viděl Bůh, že je světlo dobré“ 569
21. O věčném a nezměnitelném Božím vědění a rozhodnutí, ve kterém vše, co stvořil, se mu povždy líbilo stvořiti tak, jak to bylo stvořeno 570
22. O těch, kterým se v souboru věcí, dobře stvořených od dobrého Stvořitele, některé nelíbí, a kteří některou přirozenost pokládají za špatnou 572
23. O bludu, pro který odsuzujeme učení Origenovo 574
24. O božské Trojici, která po všech svých dílech rozesela znamení a stopy sebe 577
25. O rozdělení celé filosofické soustavy ve tři části 579
26. O obraze nejvyšší Trojice, který se jistým způsobem nalézá i v přirozenosti člověka, dosud neoblaženého 581
27. O bytí a vědění a lásce k oběmu 582
28. Zdali máme milovati i tu lásku, již milujeme bytí i vědění, abychom se tím více blížili obrazu božské Trojice 585
29. O vědění svatých andělů, kterým znají Trojici v samém jejím božství a kterým spatřují příčiny Stvořitelových skutků v jeho umění dříve než v jeho skutecích 587
30. O dokonalosti čísla šest, prvního, které je dáno hodnotou svých zlomků 588

31. O sedmém dni, který znamená naplnění a odpočinutí	590
32. O mínění těch, podle kterých andělé byli stvořeni dříve než svět	591
33. O dvou různých a nestejných společnostech andělů, které se přiměřeně vyzumívají pod jménem světla a tmy	593
34. Ze vody, jež byly rozděleny, podle některých znamenají anděly a že po náhledu některých nebylo vodstvo stvořeno	595

KNIHA XII.

1. O jediné přirozenosti andělů dobrých i zlých	597
2. Ze žádná bytnost není Bohu protichůdná, jelikož do toho, kdo v nejvyšším stupni a vždycky jest, se veskrze odlišuje to, co není	600
3. O Božích nepřátelích, kteří jimi nejsou svou přirozeností, ale protivnou vůlí: ta když jim škodí, škodí jistě dobré přirozenosti, protože vada není, nevadí-li	601
4. O přirozenostech bytostí nerozumných, které se ve svém druhu neodchylují od krásy vesmíru	602
5. Ze Tvůrce je hoden chvály v přirozenostech všeho tvaru a způsobu	604
6. Co je příčinou blaženosti dobrých andělů a co je příčinou bídy andělů zlých	605
7. Ze působící příčinu zlé vůle nemáme hledati	609
8. O převrácené lásce, již vůle odpadá od neproměnného dobra k dobru proměnlivému	610
9. Zdali svatí andělé mají původcem dobré vůle téhož, koho mají stvořitelem přirozenosti, zdali totiž v nich byla skrze Ducha svatého rozlita láska	611
10. O domněnce těch, podle nichž lidské pokolení existovalo vždycky stejně jako sám svět	614
11. Jak nepravdivé jsou dějiny, které přiřítají minulým dobám mnoho tisíc let	614
12. O těch, kteří sice tento svět nepokládají za věčný, ale myslí, že se na konci určitých období vždycky zrodí a rozpadnou buďto nesčíslné světy anebo tento jediný	616

13. Co odpovědět těm, podle nichž počáteční stvoření člověka přišlo pozdě	616
14. O koloběhu věků, po jejichž uzavření určitou hranicí se podle víry některých filosofů vesmír po každé vrátí v tentýž řád a tentýž tvar	619
15. O stvoření lidského pokolení v čase, které Bůh rozhodl bez nového úradku a beze změny vůle	621
16. Zdali proto, abychom pochopili, že Bůh byl vždycky také Pánem, máme věřit, že také nikdy nechybělo stvoření, nad nímž by panoval; a jak se může nazývat povždy stvořeným to, co se nemůže zvat souvěčným	622
17. Kterak máme chápati život věčný, zaslíbený Bohem člověku před věčnými časy	626
18. Čeho hájí o neproměnném úradku a vůli Boží zdravá víra proti úvahám těch, podle kterých Boží díla, od věčnosti se opakující, vždycky se vracejí v týchž časových cyklech	627
19. Proti těm, po jejichž náhledu nemůže býti to, co je nekonečné, pojato ani věděním Božím	630
20. O věcích věků	632
21. O bezbožnosti těch, podle nichž duše, účastné nejvyšší a pravé blaženosti, budou se v časových cyklech znovu a znovu vracet do týchž béd a strastí	633
22. O stvoření jednoho prvního člověka a s ním lidského pokolení	638
23. Ze Bůh předem věděl, že člověk, jehož stvořil prvního, zhřeší, a že zároveň předvídal, jak veliký zástup zbožných z jeho rodu přenese svou milostí do společnosti andělů	639
24. O přirozenosti lidské duše, stvořené k obrazu Božímu	640
25. Mohou-li andělé být zváni stvořiteli nějakého třeba sebemenšího tvora	641
26. Ze všechna přirozenost a všečen tvar veškerého stvoření vzniká a utváří se výhradně působením Božím	641
27. O domněnce platoniků, že andělé sice byli Bohem stvořeni, ale že sami jsou původci lidských těl	644

28. Ze v prvním člověku vznikla všechna plnost lidského pokolení, v níž Bůh předem viděl, která část bude poctěna odměnou a která pokutována trestem 645

KNIHA XIII.

1. O pádu prvních lidí, který přivodil smrtelnost 647
2. O té smrti, která může postihnouti duši, třebaže věčně žijící, a o té, které podléhá tělo 647
3. Zdali smrt, která skrze hřích prvních lidí přišla na všechny lidi, je trestem za hřích i u svatých 649
4. Proč od těch, kteří skrze milost znovuzrození jsou od hříchu oproštěni, není odňata smrt, t. j. trest za hřích 651
5. Ze zrovna jako nespravedliví užívají špatně zákona, který jest dobrý, tak i spravedliví užívají dobře smrti, která je zlá 652
6. O obecném zlu smrti, jímž se rozlučuje svazek duše a těla 654
7. O smrti, kterou podstupují za vyznání Krista někteří znovuzrození 654
8. Ze u svatých jest podstoupení prvé smrti pro pravdu zničením druhé smrti 656
9. Zdali se má mluvit o čase smrti, jenž odnímá cit života, u umírajících nebo u mrtvých 656
10. Zdali by život smrtelníků neměl sloužit raději smrti nežli životem 657
11. Může-li kdo být zároveň živ i mrtev 659
12. Kterou smrtí pohrozil Bůh prvním lidem, jestliže jeho přikázání přestoupí 662
13. Který byl první trest, jehož první lidé zakusili za svůj přestupek 665
14. Jakým byl člověk od Boha stvořen a v jaký úděl klesl rozhodnutím své vůle 664
15. Ze Adam, hodlaje zhřešiti, sám opustil Boha dřívě, než byl Bohem opuštěn, a že prvou smrtí duše byl odpad od Boha 664

16. O filosofech, podle kterých odloučení duše od těla nepřísluší k trestu, ačkoliv u Platona nejvyšší bůh nižším bohům slibuje, že nikdy nebudou z těl svlečeni 666
17. Proti těm, podle kterých se pozemská těla nemohou stát neporušitelnými a věčnými 668
18. O pozemských tělech, která podle tvrzení filosofů mezi nebeskými být nemohou, ježto prý co je pozemské, přirozenou vahou tíhne zpět k zemi 671
19. Proti učení těch, kteří nevěří, že první lidé by bývali byli nesmrtelní, kdyby byli nehřešili, a kteří si věčnost duší představují bez těl 673
20. Ze tělo svatých, které nyní odpočívá v naději, bude obnoveno v lepší stav, než byl stav prvních lidí před hříchem 676
21. O ráji, ve kterém žili první lidé, že se jím symbolicky vyrozumívá něco duchovního, aniž je tím ořesena historická pravda vyprávění o místě hmotném 677
22. O tělech svatých po vzkříšení, jež budou duchovní tím způsobem, že tělo se nepromění v ducha 679
23. Jak máme rozumět tělu živočišnému a tělu duchovnímu, a kdo umírají v Adamovi a kteří zase ožívají v Kristu 680
24. Jak si máme vykládat ono dechnutí Boží, jež učinilo prvního člověka živou duší, a jak ono, při němž Pán řekl svým učedníkům: „Přijměte Ducha svatého“ 685

KNIHA XIV.

II. svazek

1. Ze pro neposlušnost prvního člověka by bývali všichni upadli v ustavičnou druhou smrt, kdyby mnohých neosvobodila milost Boží 7
2. O životě tělesném, který si nesmíme vykládat jenom z neřestí těla, ale i z neřestí ducha 8
3. Ze příčina hříchu vzešla z duše, nikoli z těla, a že porušení, vzešlé ze hříchu, není hříchem, nýbrž trestem 10

4. Co znamená žít podle člověka, a co žít podle Boha	12
5. Ze stran přirozenosti duše a těla je mínění platoniků přípustnější nežli manichejských, ale že i je musíme odmítnouti, protože příčiny všech neřestí připisují tělu	15
6. O jakosti lidské vůle, po jejímž rozhodnutí duševní city platí buďto za špatné nebo za správné	17
7. Ze se výrazy „láska“ (amor) a „milování“ (dilectio) nalézají ve svatých Písmech stejně o dobrém i o zlém	18
8. O trojím hnutí, které v mysli mudrce stoikové připouštěli, vyjma bolest či smutek, kterou ctnostný duch pocífovat nemá	20
9. O duševních hnutích, která spravedliví ve svém životě správně pocífuji	24
10. Máme-li věřit, že první lidé v ráji podléhali nějakým hnutím, dokud nezhřešili	31
11. O pádu prvního člověka, ve kterém přirozenost dobře ustavená byla porušena a může být napravena jenom svým Tvůrcem	32
12. Jaký byl hřích, spáchaný prvními lidmi	36
13. Ze v Adamově přestupku zlá vůle předcházela zlý skutek	37
14. O provinilcově pyšce, která byla horší než sám přestupek	40
15. O spravedlnosti odplaty, kterou první lidé dostali za svou neposlušnost	41
16. O zlu zvaném chtíč, jehož jméno se sice hodí na mnoho neřestí, ale užívá se ho ve vlastním smyslu o hnutích neslušné vášně	44
17. O nahotě prvních lidí, která se jim po hříchu zjevila hanebnou a hodnou studu	45
18. O studu při obcování, nejen sprostém, ale i manželském	47
19. Ze v onom zdravém stavu před hříchem neměly místa hněv a chtíč, které se v člověku ozývají tak neřestně, že je nutno držet je na uzdě moudrostí	48
20. O bludné nestydatosti kyniků	50

21. O požehnání k hojnému rozplození lidstva, daném před hříchem, jež pád nezrušil a k němuž se připojil chorobný chtíč	51
22. O manželském svazku, ježž Bůh na počátku ustanovil a požehnal	52
23. Zdali by se bývalo i v ráji musilo plodit, kdyby byl nikdo nezhřešil, či zda by tam byly rozum i čistota bojovaly proti žáru vášně	54
24. Ze lidé, nevinní, zůstávající pro záslužnou poslušnost v ráji, by bývali užívali pohlavních údů k plození potomstva právě tak, jako ostatních, podle rozhodování vůle	57
25. O pravé blaženosti, které v časném životě není	59
26. Musíme věřit, že šťastní obyvatelé ráje by byli mohli úkon plození uskutečniti bez hanebného pudu	60
27. O hříšnicích, a to andělích i lidech, jejichž zvrácenost neruší prozřetelnosti	63
28. O vlastnostech dvou obcí, pozemské a nebeské	64

KNIHA XV.

1. O dvou řadách lidského pokolení, spějícího od počátku k odlišným cílům	66
2. O synech těla a o synech zaslíbení	68
3. O neplodné Sáře, kterou oplodnila Boží milost	70
4. O zápase i míru pozemské obce	71
5. O prvním bratrovrahu, zakladateli pozemské obce, za jehož bezbožností nezůstal pozadu zakladatel města Říma, vraždě svého blízence	72
6. O chorobách, jimiž trpí v důsledku hříchu i občané Boží obce na pouti tímto životem a které v nich svým léčením hojí Bůh	74
7. O příčině Kainova zločinu a o jeho zatvrzelosti, když ho od zamýšleného skutku neodvrátila ani Boží domluva	76
8. Co bylo příčinou, že Kain založil v počátcích lidstva obec	81
9. O delším lidském věku, jaký byl před potopou, a o vyšší lidské postavě	84

10. O rozdílu v počtu let mezi rukopisy hebrejskými a našimi	86
11. O stáří Methusalema, jehož věk se zdá sahati čtrnácte let přes potopu	87
12. O domněnce těch, kteří nevěří, že lidé prvých dob měli tak dlouhý život, jak je psáno	89
13. Máme-li se v časových údajích držeti spíše Hebreů než Sedmdesáti překladatelů	91
14. O stejnosti roků, které i v prvotních dobách měly tentýž průběh jako dnes	95
15. Lze-li věřit tomu, že mužové prvotní doby se zdržovali manželského obcování až do toho věku, ve kterém prý zplodili děti	98
16. O manželském právu, jež bylo u prvních dvojic jiné, než v manželstvích pozdějších	101
17. O dvou otcích a předcích, zplozených jediným rodičem	105
18. Co znamenali Abel a Set a Enos, pokud se týče Krista a jeho těla, t. j. církve	107
19. Co znamená přenesení Henocha	108
20. Kterak rodokmen Kainův je omezen na osm generací od Adama a v pozdějších nacházíme Noe jako desátého po Adamovi	109
21. Kterak po zprávě o Henochovi, synu Kainovu, následuje souvislé vypravování o jeho celém rodu až do potopy, kdežto po zprávě o Enosovi, synu Setovu, vrací se vyprávění k počátkům lidstva	115
22. O pádu synů Božích, pojatých láskou k ženám cizího rodu, pročez si všichni vyjma osm lidí zasloužili zahynouti potopou	117
23. Lze-li věřit, že andělé, svou podstatou duchovní, byli jati láskou ke sličným ženám a že s nimi vstoupili v manželství, z něhož vzešli obři	119
24. Jak máme rozumět slovům, jež vyřkl Hospodin o těch, kdo měli zahynouti potopou: Bude jejich dnů sto dvacet let	124
25. O Božím hněvu, který nerozštěpuje ani neznepekokuje jeho neproměnný klid	125
26. Ze archa, kterou podle rozkazu měl vystavět Noe, znamená ve všem Krista a jeho církev	126

27. O arše a o potopě, a že nelze souhlasiti s těmi, kteří uznávají pouhou historii bez obrazného významu, ani s těmi, kteří hájí pouze předobrazy, odmítající historickou pravdu	128
---	-----

KNIHA XVI.

1. Nalézáme-li po potopě od Noe až po Abrahama nějaké rodiny lidí, žijících podle Boha	133
2. Co bylo prorocky předobrazeno v synech Noemových	134
3. O potomstvu tří synů Noemových	138
4. O rozličnosti jazyků a o vzniku Babylona	142
5. Jak Pán sestoupil, aby zmátl jazyky stavitelů věže	144
6. Jak máme chápat řeč, kterou Bůh hovoří k andělům	145
7. Zdali i na ostrovy od země nejvzdálenější se dostala zvířata všeho druhu z počtu těch, která byla zachráněna před potopou v arše	147
8. Zdali z potomstva Adamova nebo synů Noemových vzešly nějaké zřudné druhy lidí	148
9. Lze-li věřit, že na nižší části země, která leží proti našim sídlům, jsou protinožci	151
10. O potomstvu Semovu, ve kterém pokračuje posloupnost Boží obce, táhnoucí se od Adama	152
11. Ze původně lidé užívali toho jazyka, který byl později podle jména Heberova nazván hebrejským; a v čím rodě zůstal, když nastala rozličnost jazyků	155
12. O časovém mezníku v Abrahamovi, od něhož se sprádá nová řada posvátné posloupnosti	159
13. Co asi způsobilo, že při stěhování Tharově z Chaldejska do Mesopotamie není žádné zmínky o jeho synu Nachorovi	161
14. O věku Thara, který naplnil čas svého života v Haranu	162
15. O době Abrahamova odchodu, když na Boží příkaz vyšel z Haranu	163
16. O pořadí a vlastnosti Božích zaslíbení, která byla dána Abrahamovi	166

17. O třech vynikajících pohanských říších, z nichž jedna, t. j. assyrská, obzvláště vynikala už za Abrahamova narození	167
18. O druhé Boží přípovědi Abrahamovi, ve které se jemu i jeho semeni slibuje země Kanaan	169
19. Jak Bůh v Egyptě uchránil čistotu Sary, o které Abraham řekl, že to není jeho žena, nýbrž sestra	169
20. O rozchodu Lotově s Abrahamem, na kterém se po dobrém dohodli	170
21. O třetím zaslíbení Božím, ve kterém se Abrahamovi a jeho semeni na věky připovídá země Kanaan	170
22. Jak Abraham zvítězil nad nepřáteli Sodomských, při čemž osvobodil ze zajetí Lota a kněz Melchisedech mu dobrořečil	172
23. O slibu Páně Abrahamovi, že jeho potomstvo bude rozmnoženo nad počet hvězd; a věře tomu byl ospravedlněn, maje ještě předkožku	173
24. O významu oběti, kterou Abraham dle příkazu přinesl, když byl požádal o poučení o tom, čemu uvěřil	174
25. O Sařině služce Agar, kterou táž Sara dala Abrahamovi za ženinu	179
26. O Boží přípovědi Abrahamovi, v níž mu slibuje v stáří syna z neplodné Sary, činí z něho otce národů a jistotu slibu zpečetuje mysteriem obřízky	180
27. O tom, že duše chlapce hyne, není-li osmého dne obřezán, protože porušil Boží smlouvu	183
28. O pozměnění jmen Abrahama a Sary, kteří nemohouce plodit pro neplodnost jedné a pro stáří obou, obdrželi dar plodnosti	184
29. O třech mužích nebo andělech, ve kterých se podle bible u doubravy Mambre zjevil Hospodin Abrahamovi	186
30. Jak byl Lot zachráněn ze Sodomy a jak byli oni zahubeni ohněm s nebe; a jak Abimelechův chtíč nemohl uškodit čistotě Sařině	188
31. Jak se podle zaslíbení narodil Isák, který byl pojmenován podle smíchu obou rodičů	189

32. O Abrahamově poslušnosti a víře, ve které se osvědčil, jsa ochoten obětovat syna, a o smrti Sařině	189
33. O Rebece, vnučce Nachorově, kterou si vzal Isák za manželku	192
34. Co máme vyrozuměti z toho, že po smrti Sařině si Abraham vzal za ženu Ceturu	193
35. Jakou odpověď dal Bůh o blížencích, když byli ještě zavřeni v lůně své matky Rebeky	194
36. O předpovědi a požehnání, které Isák obdržel nejnynak nežli jeho otec, jsa milován pro jeho zásluhy	196
37. O tom, co mysticky znamenají Esau a Jákob	197
38. Jak byl Jákob poslán do Mesopotamie pro manželku a jaké vidění ve spánku měl na cestě; a jak měl čtyři ženy, ač chtěl manželku jedinou	200
39. Z které příčiny dostal Jákob ještě příjmí „Israel“	203
40. Jak se podle vyprávění dostal Jákob do Egypta s pětasedmdesáti dušemi, ačkoli mnozí z těch, kteří se tu připomínají, se narodili později	203
41. O požehnání, které Jákob slíbil na hlavu svého syna Judy	205
42. O synech Josefových, kterým Jákob požehnal, přeloživ ruce křížem	207
43. O době Mojžíšově a po něm Josue, syna Nunova, i soudců a potom králů, z nichž prvním je sice Saul, ale mysticky i po zásluze je před ním David	208

KNIHA XVII.

1. O době proroků	212
2. Kdy se splnilo Boží zaslíbení o zemi Kanaan, kterou dostal v dělení i Israel podle těla	213
3. O trojím druhu prorockví, která se vztahují jednou k Jerusalemu pozemskému, po druhé k nebeskému, po třetí zase k obojímu	215
4. O předobrazení změny israelského království i kněžství a o tom, co prorokovala Samuelova matka Anna, představujíc církev	218

5. O tom, co pronesl muž Boží v prorockém duchu ke knězi Helimu, na znamení toho, že kněžství podle řádu Aronova bude zrušeno	228
6. O židovském kněžství i království, o němž se sice praví, že je zřízeno na věky, ale které netrvá, abychom pochopili jiné, jemuž se zaslubuje trvání věčné	234
7. O rozdělení israelského království, jež znamená trvalé oddělení Israele tělesného	237
8. O zaslíbeních, daných Davidovi o jeho synovi, jež nikterak nenalézáme splněna u Šalomouna, nýbrž v úplnosti u Krista	240
9. Kterak se proroctví o Kristu v osmaosmdesátém žalmu podobá tomu, co se zaslubuje skrze proroka Nathana v Knihaích králů	244
10. Kterak se události v království pozemského Jerusalema odchylovaly od těch, které zaslíbil Bůh — abychom pochopili, že pravé jádro proroctví se týká slávy jiného krále a jiného království	246
11. O podstatě Božího lidu, která je skrze vtělení v Kristu, jenž jediný měl moc, vyrvatí svou duši z pekel	247
12. K čí osobě se vztahuje vyžadování slibů, o nichž se v žalmu praví: Kde jsou, Pane, tvé bývalé milosti atd.	249
13. Zdali uskutečnění zaslíbeného pokoje lze klásti do doby Šalomounovy	252
14. O Davidově úmyslu při uspořádání mystice žalmů	253
15. Má-li se v celek tohoto díla pojímat všechno, co se v žalmech předpovídá o Kristu a církvi	255
16. O tom, co se praví výslovně i obrazně o Kristu a církvi v žalmu jednačtyřicátém	256
17. O tom, co se týká v žalmu stém devátém Kristova kněžství a v žalmu jednadvacátém jeho umučení	259
18. O žalmu třetím, čtyřicátém, patnáctém a sedmašedesátém, ve kterých se předpovídá smrt a vzkříšení Páně	261
19. O žalmu osmašedesátém, ve kterém se ukazuje na nevěru a zatvrzelost Židů	264

20. O Davidově vládě i zásluhách, jakož i o jeho synu Šalomounovi a o tom proroctví, které se týká Krista a nachází se jednak v knihách, připojených k jeho spisům, a jednak v těch, jež jsou nepochybně jeho	265
21. O těch, kdo kralovali po Šalomounovi, buďto v Judsku nebo v Izraelsku	270
22. O Jeroboamovi, který bezbožným modloslužebnictvím zneuctil národ sobě poddaný, v němž přesto Bůh nepřestal dávat nadšení prorokům a chránit mnohé před hříšnou modloslužbou	271
23. O rozmanitých poměrech v obou hebrejských královstvích, dokavad nebyly oba národy v stejnou dobu odvedeny do zajetí, z něhož byl později Juda povolán zpět do svého království, které posléze přešlo v moc Římanů	272
24. O proroctích, z nichž jedni byli u Židů posledními, a druhé zaznamenává evangelium v době okolo narození Kristova	273

KNIHA XVIII.

1. O dějích až po dobu Spasitelovu, které jsme probrali v sedmnácti svazcích	275
2. O době králů pozemské obce, se kterou se podle výpočtu kryje doba svatých od Abrahama	276
3. Za kterých králů assyrských i sikyonských se narodil stoletému Abrahamovi podle zaslíbení Isák a za kterých povila šedesátiletému Isákovi Rebeka blížence Esaua a Jákoba	279
4. O době Jákobově a jeho syna Josefa	281
5. O argejském králi Apisovi, kterého Egypťané ctili jako boha pod jménem Serapis	282
6. Za kterého krále argejského a za kterého assyrského zemřel v Egyptě Jákob	283
7. Za kterých králů zemřel v Egyptě Josef	284
8. Za kterých králů se narodil Mojžíš, a kteří bohové začali být za těch časů uctíváni	284
9. Kdy byla založena athénská obec a jak její jméno vysvětluje Varro	286

10. Co vypravuje Varro o pojmenování Areopagu a o potopě Deukalionově	288
11. Za které doby vyvedl Mojžíš Boží lid z Egypta, a za kterých králů zemřel jeho nástupce Josue, syn Nunův	289
12. O obřadech falešných bohů, které jim zavedli řečtí králové v údobí od vyjití Izraele z Egypta až po smrt Josue Nunova	290
13. Jaké báječné výmysly vznikly v té době, kdy začali Hebreům vládnouti soudcové	293
14. O básnících bohovědných	293
15. O zániku státu argejského, v době, kdy u Laurentů obdržel trůn jako první král Saturnův syn Picus	296
16. Jak byl po vyvrácení Troje zařazen mezi bohy Diomedes, o jehož družích se mysli, že byli proměněni v ptáky	297
17. Co zaznamenal Varro o neuvěřitelných proměnách lidí	298
18. Jak máme pohlížet na proměny, které lidi postihují zřejmě na základě démonských kouzel	298
19. Ze Aeneas přišel do Itálie v tu dobu, kdy Hebreům stál v čele soudce Labdon	302
20. O poslušnosti králů u Izraelitů po době soudců	303
21. O latinských králích, z nichž byl zbožněn první a dvanáctý, Aeneas a Aventinus	304
22. Ze Řím byl založen tou dobou, kdy zanikla říše assyrská a kdy v Judsku panoval Ezechiáš	305
23. O erythrejské Sibylle, která vedle jiných Sibyll věštila mnoho určitého o Kristu	306
24. Ze za vlády Romulovy slyšelo sedm mudrců, v době, kdy bylo deset kmenů izraelských odvedeno Chaldejci do otroctví, a že se ten Romulus po smrti těšil božské počtě	310
25. Kterí filosofové se vyznamenali v době vlády římského krále Tarquinia staršího a hebrejského Sedechiáše, když byl Jerusalems ztečen a chrám vyvrácen	311
26. Ze v té době, kdy po naplnění sedmdesáti let byli Židé propuštěni ze zajetí, byli i Římané osvobozeni od královlády	312

27. O době proroků, jejichž proroctví se chová v Písmech a kteří předpověděli mnoho o povolání pohanů tehdy, kdy vznikla říše římská a zanikla assyrská	312
28. Co prorokoval Oseáš a Amos o evangeliu Kristově	314
29. Co předpověděl o Kristu a Církvi Isaiáš	316
30. Co prorokovali ve shodě s Novým zákonem Micheáš, Jonáš a Joel	318
31. Jaká proroctví o spasení světa v Kristu se nacházejí v Abdiášovi, Nahumovi a Habakukovi	319
32. O proroctví, obsaženém v modlitbě a písni Habakukově	321
33. Co předpověděl v prorockém nadšení Jeremiáš a Sofoniáš o Kristu a povolání pohanů	326
34. O proroctví Danielově a Ezechielově, pokud se vztahuje ke Kristu	328
35. O věštbě tří proroků: Aggea, Zachariáše a Malachiáše	329
36. O Esdrášovi a knihách Machabejských	333
37. Ze knihy proroků jsou starší než i ta nejstarší filosofie pohanská	334
38. Ze spisy některých svatých nebyly pro přílišné stáří pojaty v církevní kánon, aby se při této příležitosti nevmísily nepravé mezi pravé	335
39. O hebrejském písmu, jehož příslušný jazyk nikdy nepostrádal	337
40. O lživé chloubě Egyptanů, že prý jejich vědění je staré sto tisíc let	338
41. O nesouhlasu mezi filosofickými systémy a o shodě církevních kanonických Písem	339
42. Jak podle plánu Boží prozřetelnosti byla svatá Písma Starého zákona přeložena z hebrejštiny do řečtiny, aby se s nimi seznámili pohané	343
43. O závažnosti překladu Sedmdesáti, který zaslouží přednosti přede všemi překlady, vyjma hebrejský originál	344
44. Jak máme pohlížet na vyvrácení Ninive, které bylo podle hebrejského textu ohlášeno čtyřicet dní předem, kdežto podle Sedmdesáti tři dny napřed	347

45. Ze po znovuzřízení chrámu Židé už proroků neměli a byli od té doby až do Kristova narození stíháni ustavičnými protivenstvími, aby se ukázalo, že hlasy proroků bylo zaslíbeno vybudování chrámu jiného	348
46. O narození našeho Spasitele, t. j. o vtělení Slova, a o rozptýlení Židů podle proroctví ve všech národech	352
47. Zda byli v předkřesťanské době mimo izraelský národ někteří, kteří náleželi ke společenství nebeské obce	354
48. Jak se proroctví Aggeovo, že sláva domu Božího bude větší, než byla dříve, nevyplnilo na chrámu znovu vystavěném, nýbrž v Kristově Církvi	355
49. O vzrůstu církve bez rozdílu, při čemž se na tomto světě mísí mezi vyvolené mnoho špatných	357
50. O kázání evangelia, kterému dodalo umučení kazatelů větší slávy i moci	358
51. Ze katolická víra nabývá sil i z bludařských rozkolů	360
52. Zaslouží-li víry domněnka, že po dovršení desíti pronásledování, která už byla, nezůstává už žádné mimo jedenácté, které má nastati v době Antikristově	362
53. O době posledního pronásledování, o níž se nedostalo zjevení žádnému člověku	365
54. O nejapné pohanské lži, že křesťanské náboženství nepřetržvá tři sta pětadesát roků	367

KNIHA XIX.

1. Kterak Varro zjistil, že filosofická otázka nejvyššího dobra a zla připouští dvě stě osmdesát osm rozličných řešení	372
2. Kterak Varro, odmítnuv všecky rozdíly, které neznamenaají směry, nýbrž problémy, dospívá ke třem výměrům nejvyššího dobra, ze kterých nicméně zaslouží volby jediný	378

3. Která ze tří škol, bádajících o nejvyšším lidském dobru, zaslouží volby podle výměru Varrona, jenž se přidržuje názoru starého akademického spisovatele Antiocha	380
4. Jak pohlíží na otázku nejvyššího dobra a nejvyššího zla křesťané, na rozdíl od filosofů, kteří spatřovali nejvyšší dobro sami v sobě	384
5. O životě ve společnosti, který je sice nanejvýš žádoucí, ale bývá rušen mnoha závadami	391
6. Jak se lidské soudy mýlí, není-li pravda zjevna	393
7. O rozmanitých jazycích, které lidskou pospolitost trhají, a o válkách, politování hodných, i když slují spravedlivými	395
8. Ze přátelství s dobrými není prosto starostí, ježto je nutno se obávat nebezpečností, jaká se v tomto životě přiházejí	396
9. O přízni svatých andělů, která nemůže být člověku na tomto světě viditelná pro úskočnost démonů, do jejichž rukou upadli vyznavači mnohobožství	398
10. Jaké ovoce přináší svatým vítězství nad pokusem tohoto života	399
11. O blaženém věčném pokoji, ve kterém mají svatí svůj cíl, t. j. pravé zdokonalení	400
12. Ze i strany urputně válčící a všichni nepokojní lidé touží dojít konečného pokoje, k němuž je puzena každá přirozenost	401
13. O vesmírném míru, který nemůže být žádnými poruchami vyšinut z přirozeného zákona, an řízením spravedlivého soudce dojde každý toho místa, jehož si svou vůlí zasloužil	406
14. O pozemském i nebeském řádu a zákonu, ve kterém se i panováním pečuje o lidskou společnost, jíž se i pečováním slouží	410
15. O přirozené svobodě a otroctví, jehož první příčinou je hřích, protože člověk zlé vůle, i když není nevolníkem druhého člověka, je otrokem vlastního chtíce	412
16. Kdy je vláda oprávněna	414

17. V čem se nebeské společenství s pozemskou obcí pokojně shoduje a v čem s ní nesouhlasí . . .	415
18. Jak se nejistota nové akademie liší od jistoty křesťanské víry . . .	418
19. O životě a obyčejích křesťanského lidu . . .	419
20. Ze příslušníci svaté obce jsou po čas tohoto života blažení nadějí . . .	420
21. Zdali podle Scipionových výměrů v Ciceronově dialogu římský stát vůbec kdy existoval . . .	421
22. Je-li to pravý Bůh, jemuž křesťané slouží a jemuž výhradně se má obětovat . . .	424
23. Co bylo podle Porfyria ve věštbách vyřčeno o Kristu . . .	425
24. Z kterého výměru plyne, že nejen Římané, ale i jiné říše si právem osobují jméno „stát“ . . .	435
25. Ze pravých ctností nemůže býti tam, kde není pravého náboženství . . .	434
26. O míru mezi lidem, odcizeným Bohu, a že ho lid Boží užívá ke zbožnému životu, dokud je cizincem na tomto světě . . .	435
27. O pokoji a míru služebníků Božích, jehož nelze v tomto časném životě dojíti úplna . . .	435
28. Jakého konce dojdou bezbožníci . . .	437

KNIHA XX.

1. Ze Bůh sice soudí po všechem čas, ale že v této knize má být pojednáno o jeho posledním soudu zvláště . . .	439
2. O rozmanitých lidských údělech, o nichž nelze říci, že nemají co dělat s Božím soudem, i když ho nelze vyzpytovat . . .	441
3. Jak uvažoval Šalomoun v knize Kazatel o tom, co je v tomto životě dobrým i zlým společné . . .	443
4. Ze k rozpravě o posledním Božím soudě uvede nejdříve doklady ze starého Zákona o potom z Nového . . .	445
5. Které výroky Pána Spasitele odhalují budoucí Boží soud na konci světa . . .	446
6. Co je první vzkříšení a co druhé . . .	450

7. Co je psáno v Janově Zjevení o dvojím vzkříšení a o tisíci letech, a co se o nich dá rozumově vysoudit . . .	453
8. O svázání a rozvázání ďábla . . .	458
9. Co znamená tisícileté kralování svatých s Kristem a čím se liší od kralování věčného . . .	463
10. Jak odpovědět těm, kteří myslí, že vzkříšení se týká jenom těla, ne už duše . . .	468
11. O Gogovi a Magogovi, které těsně před koncem světa poštvé proti Boží církvi rozvázaný ďábel . . .	470
12. Patří-li ke konečnému potrestání bezbožníků to, že podle Zjevení sestoupil s nebe oheň a sežehl je . . .	471
13. Zdali dobu Antikristova pronásledování máme započísti do těch tisíci let . . .	472
14. O odsouzení ďáblů i jeho spřeženců, a o tělesném vzkříšení všech mrtvých a o posledním soudu . . .	475
15. Kdo jsou ti mrtví, které vydalo moře na soud, či které vydala smrt a peklo . . .	477
16. O novém nebi a nové zemi . . .	479
17. O oslavení církve bez konce po konci . . .	481
18. Co hlásal o posledním Božím soudu apoštol Petr . . .	483
19. Co píše apoštol Pavel Soluňským o zjevení Antikrista, po jehož době přijde den Páně . . .	485
20. Co učil tentýž apoštol o vzkříšení mrtvých v prvním listě k týmž Soluňským . . .	490
21. Co řekl o vzkříšení mrtvých a o odplatě na soudu prorok Isaiáš . . .	494
22. Jak svatí vyjdou, aby viděli potrestání zlých . . .	500
23. Co prorokoval Daniel o pronásledování Antikristově, o Božím soudu a o kralování svatých . . .	502
24. Co se prorokuje o konci tohoto světa a o posledním Božím soudu v Davidových žalmech . . .	505
25. O proroctví Malachielově, ve kterém se hlásá poslední Boží soud, a že někteří musí být očistěni očistnými tresty . . .	510
26. O obětech, které svatí budou přinášet Bohu a které se mu budou líbit tak, jako se mu líbily za dnů starodávných a v letech dřívějších . . .	512

27. O rozloučení dobrých a zlých, kterým se naznačuje rozdělení na posledním soudě	516
28. Jak se má Mojžíšovu zákonu rozumět duchovně, aby hmotné pojetí nevedlo k odsouzení hmotnému reptání	517
29. Jak před soudem přijde Eliáš, jehož kázání odhalí taje Písem, a Židé se obrátí ke Kristu	518
30. Ze v starozákonních knihách, kde se čte o budoucím Božím soudu, nevystupuje patrně osoba Kristova; že ale z některých dokladů, kde mluví Hospodin Bůh, plyne nepochybně, že je to Kristus	520

KNIHA XXI.

1. O pořádku rozpravy, ve které pojednáme o věčném trestu zatracenců i s ďáblem dříve, než o věčném blahu svatých	528
2. Mohou-li těla býti věčná, když je pálí oheň	529
3. Je-li záhuba těl nutným důsledkem tělesné bolesti	530
4. O příkladech z přírody, které nás učí, že se živoucí tělo může v trápení uchovat	533
5. Jak mnoho je věcí, jejichž příčinu poznat nedovedeme, a přece není pochyby, že jsou pravdivé	537
6. Ze všechny divy nejsou od přírody, nýbrž že některé jsou dílem lidského důmyslu, že však většinou jsou uměle nastraženy od démonů	540
7. Ze u zázraků je nejvyšším důvodem k věření všemohoucnost Stvořitele	543
8. Ze není proti přírodě, objeví-li se na nějaké věci, jejíž přirozenost je známa, něco odchýleného od toho, co na ní bylo známo	547
9. O pekle, a jakého druhu budou věčné tresty	552
10. Zdali pekelný oheň, je-li hmotný, může svým dotykem připáliti zlé duchy, t. j. nehmotné demony	555
11. Vyžaduje-li spravedlnost, aby trvání trestu nebylo delší, než trval hřích	557
12. Jak veliký byl první hřích, pro který musí stihnouti věčný trest všecky, kteří budou vne milosti Spasitelovy	559

13. Proti náhledu, že zločinci jsou po smrti trestáni proto, aby byli očištěni	560
14. O časných trestech na tomto světě, jimž je lidský život vystaven	561
15. Ze každý skutek milosti Boží, jež nás vytrhuje z propasti starého zla, přísluší v oblast nového budoucího života	563
16. Kterým zákonům milosti podléhají znovuzrození všeho věku	564
17. O domněnce, že u nikoho nepotrvá trest na věky	566
18. O domněnce, že na posledním soudě na přímluvu svatých nebude zatracen žádný člověk	568
19. O těch, kteří slibují beztrestnost všech hříchů i bludařům vzhledem k přijímání Těla Kristova	570
20. O těch, kteří neslibují shovívavost všem, ale jenom těm, kdo se znovuzrodili v katolické církvi, i když později upadli v řadu hříchů a bludů	571
21. O domněnce, že ti, kdo vytrvají v katolické víře, budou pro tento dobrý základ víry spaseni, i když povedou docela špatný život a zaslouží proto, aby hořeli	571
22. O domněnce, že zločiny, které se páchají mezi skutky milosrdenství, nepřísluší před zatracující soud	572
23. Proti tomu názoru, že ani u ďábla ani u zlých lidí nebudou tresty trvati věčně	574
24. Proti té domněnce, že při Božím soudu se na prosby svatých ušetří všech vinníků	576
25. Zdali mohou z výsady svátosti doufati v odpuštění věčného trestu ti, kdo byli pokřtěni u bludařů a později upadli v mravní zkázu, nebo ti, kteří se znovuzrodili v katolické církvi, ale potom přešli k bludařům či rozkolníkům, nebo ti, kteří sice nevystoupili z katolické církve, kde se znovuzrodili, ale žili až do konce ve zločinech	583
26. Co znamená mít základem Krista a kterým duším se slibuje spása jakoby skrze oheň	587
27. Proti názoru těch, kteří myslí, že jim neuškodí ty hříchy, ve kterých trvali, dávajíce almužny	592

1. O založení andělů i lidí	602
2. O věčné a nezměnitelné vůli Boží	604
3. O připovědi věčné blaženosti pro svaté a věčného trápení pro bezbožné	606
4. Proti světským mudrcům, kteří se domnívají, že pozemská lidská těla nemohou být přenesena do nebeského sídla	607
5. O vzkříšení těla, ve které někteří nevěří, ač tomu věří celý svět	608
6. Že Řím učinil svého zakladatele Romula bohem proto, že ho miloval, kdežto církev si Krista zamilovala proto, že v něho jakožto Boha uvěřila	611
7. Ze to byla božská moc a nikoli lidská přemluva, která přivedla svět k víře v Krista	616
8. O zázracích, které se staly proto, aby svět uvěřil v Krista, a které se nepřestávají dít, ani když svět v Krista věří	617
9. Že všechny zázraky, které se dějí skrze mučedníky ve jménu Kristově, vydávají svědectví té víře, kterou mučedníci uvěřili v Krista	634
10. Oč více si zaslouží úcty mučedníci, kteří dosahují mnoha zázraků proto, aby byl uctíván pravý Bůh, nežli démoni, kteří konají některé divy proto, aby sami byli pokládáni za bohy	656
11. Proti platonikům, kteří dovozují na základě přirozené tíhy živlů, že pozemské tělo nemůže být v nebi	657
12. Proti utrhaní nevěřících, kteří se křesťanům posmívají pro jejich víru v tělesné vzkříšení	641
13. Zdali nedonošených se zmrtevýchvstání netýká, když jsou zahrnuti v počet mrtvých	643
14. Zdali nemluvnata vstanou z mrtvých s takovým tělem, jaké měla mít, až by dorostla	644
15. Zdali těla všech mrtvých nabudou při vzkříšení míry těla Páně	645
16. Jak si máme vykládati připodobnění těla svatých k obrazu Syna Božího	646
17. Zdali těla žen budou vzkříšena se svým pohlavím a setrvají-li při něm	647

18. O dokonalém muži, t. j. Kristu, a o jeho těle, t. j. církvi, která jest jeho plností	649
19. Že všechny tělesné vady, které jsou v tomto životě protivné lidské kráse, o vzkříšení nebudou; tam přirozená podstata zůstane a jakost i velikost se sejdou v jedinou krásu	650
20. Že při zmrtevýchvstání bude podstata těla, ať byla jakkoliv rozmetána, odkudkoliv obnovena ve své celosti	653
21. O novém duchovním těle, ve které se změní tělo svatých	656
22. O bédách a útrapách, kterým je lidstvo za první přestupek vystaveno a od nichž nikoho neosvobodí nic jiného než Kristova milost	657
23. O těch útrapách, které vedle strastí, společných dobrým i zlým, jsou spojeny výhradně s úsilím spravedlivých	662
24. Jakými dobry zahrnul Stvořitel i tento život, stížený kletbou	664
25. O tvrdošíjných popěračích tělesného vzkříšení, ve které podle proroctví věří celý svět	672
26. Dogma Porfyrio, že se blažení duchové musí zbavit těla jakéhokoliv, je vyvráceno učením samého Platona, podle něhož nejvyšší Bůh bohům slíbil, že nikdy o tělo neprijdou	674
27. O protichůdných tvrzeních Platona a Porfyria, kteří by byli oba došli pravdy, kdyby byl druh druhu ustoupil	676
28. Jak Platon, Labeo, ba i Varro si mohli navzájem dopomoci k pravé víře ve vzkříšení, kdyby bývali svoje názory spojili v jediný	677
29. Jaké bude to patření, jímž budou svatí v budoucím věku vidět Boha	679
30. O věčném štěstí a ustavičném svátku Boží obce	687

Přílohy:

Z překladu Adama z Vioře
Z překladu F. L. Čelakovského